

Akt o digitalnim tržištima stupa na snagu

Kategorija: GOSPODARSTVOAžurirano: Utorak, 01 Studeni 2022 07:50
Objavljeno: Utorak, 01 Studeni 2022 07:50

Akt o digitalnim tržištima, koji bi trebao obuzdati dominantnu ulogu velikih internetskih platformi, stupa na snagu u utorak, a početak će se primjenjivati od početka svibnja 2023. godine.

Vijeće EU-a i Europski parlament postigli su dogovor o Aktu o digitalnim tržištima zajedno s Aktom o digitalnim uslugama u ožujku ove godine.

Riječ je o dvije važne uredbe kojima EU želi nametnuti stroža pravila i veću odgovornost digitalnim platformama za koje tvrdi da su postale privatni regulatori.

Provedba Akta o digitalnim tržištima počinje za šest mjeseci.

Ključni pojam u Aktu je “nadzornik pristupa” digitalnom tržištu.

Nakon što se počne s primjenom Akta u svibnju sljedeće godine, potencijalni nadzornici pristupa koji dosegnu pragove utvrđene Aktom o digitalnim tržištima moraju obavijestiti Komisiju o svojim osnovnim uslugama platforme u roku od dva mjeseca, do 3. srpnja 2023.

Komisija zatim ima 45 radnih dana da procijeni je li predmetni poduzetnik dosegnuo te pragove i da mu utvrdi status nadzornika pristupa, najkasnije do 6. rujna sljedeće godine.

Pošto taj status bude utvrđen, nadzornici pristupa imat će šest mjeseci da ispune zahtjeve iz Akta o digitalnim tržištima, a najkasnije do 6. ožujka 2024.

Aktom su definirani kriteriji na temelju kojih će se određivati koje internetske platforme trebaju dobiti status nadzornika pristupa.

Riječ je o digitalnim platformama koje osiguravaju bitnu vezu između poslovnih korisnika i potrošača, a taj im položaj može omogućiti da preuzmu ulogu neke vrste zakonodavca, to jest da sami određuju pravila, zbog čega nastaju i uska grla u digitalnom gospodarstvu.

Kako bi se riješila ta pitanja, Aktom o digitalnim tržištima utvrđuje se niz obveza koje će oni morati poštovati te ponašanje koje će im biti zabranjeno.

Nadzornici pristupa u digitalnim svijetu predstavljaju ono što su u stvarnom svijetu ceste, mostovi, zračne luke.

Status nadzornika pristupa dobit će poduzeća koja upravljaju jednom ili više tzv. „osnovnih usluga platforme” navedenih u Aktu o digitalnim tržištima.

Riječ je o sljedećim uslugama: usluge internetskog posredovanja, npr. trgovine aplikacijama, internetske tražilice, usluge društvenih mreža, određene usluge slanja poruka, usluge platformi za razmjenu videozapisa, virtualni pomoćnici, internetski preglednici, usluge računalstva u oblaku, operativni sustavi, internetske platforme za trgovanje i usluge oglašavanja.

Tu je riječ uglavnom o američkim tehnološkim divovima poput Applea, Amazona, Googlea, Facebooka i Microsofta, koji su zbog svoga položaja na tržištu praktički neizbježni.

Poduzeće će dobiti status nadzornika pristupa ako ima znatan utjecaj na unutarnje tržište, što znači ako ostvaruje godišnji prihod na razini Unije jednak ili veći od 7,5 milijardi eura tijekom svake od posljednje tri financijske godine ili ako je njegova prosječna tržišna kapitalizacija ili jednakovrijedna fer tržišna vrijednost iznosila najmanje 75 milijardi eura u posljednjoj financijskoj godini te ako pruža istu osnovnu uslugu platforme u najmanje trima državama članicama.

Potom, dobit će status nadzornika pristupa ako pruža osnovnu uslugu platforme koja je važna točka pristupa putem koje poslovni korisnici dolaze do krajnjih korisnika, odnosno ako pruža osnovnu uslugu platforme koja u posljednjoj financijskoj godini ima najmanje 45 milijuna mjesečno aktivnih krajnjih korisnika koji imaju poslovni nastan ili se nalaze u Uniji te najmanje 10.000 godišnje aktivnih poslovnih korisnika koji imaju poslovni nastan u Uniji.

U Aktu o digitalnim tržištima utvrđen je popis dopuštenih i zabranjenih poslovnih praksi koji će nadzornici pristupa morati primjenjivati u svakodnevnom poslovanju kako bi se osigurala pravednost i otvorenost digitalnih tržišta.

Prema Aktu o digitalnim tržištima nadzornici pristupa neće, između ostaloga, smjeti povoljnije rangirati vlastite od sličnih proizvoda i usluga koje na njihovim platformama nude treće strane, sprječavati korisnike da izbrišu predinstalirani softver ili aplikaciju, kao ni pratiti krajnje korisnike izvan osnovne usluge platforme nadzornika pristupa u svrhu ciljanog oglašavanja ako nije dana stvarna privola.

Ako nadzornik pristupa primjenjuje prakse kao što su davanje prednosti vlastitim uslugama ili sprečavanje poslovnih korisnika njegovih usluga da dođu do potrošača, to može spriječiti tržišno natjecanje, što dovodi do manje inovacija, niže kvalitete i viših cijena.

Kad nadzornik pristupa provodi nepoštene prakse kao što su nametanje nepravednih uvjeta za pristup vlastitoj trgovini aplikacija ili sprečavanje instaliranja aplikacija iz drugih izvora, potrošači će vjerojatno morati platiti više, odnosno bit će zapravo lišeni onih pogodnosti koje bi imali od alternativnih usluga.

Akt o digitalnim tržištima provodit će se s pomoću nadzorne strukture u okviru koje će Komisija biti jedina zadužena za provedbu pravila – u tijesnoj suradnji s tijelima u državama članicama EU-a.

Komisija će moći izricati penale i novčane kazne u iznosu od najviše 10 posto globalnog prihoda poduzeća, a do 20 posto u slučaju ponovljenog kršenja pravila. U slučaju sustavnog kršenja pravila Komisija će moći odrediti mjere obvezne promjene ponašanja ili strukturne prilagodbe, potrebne za učinkovito pridržavanje obveza, uključujući zabranu daljnjih preuzimanja. (Hina)

Akt o digitalnim tržištima stupa na snagu

Kategorija: GOSPODARSTVOAžurirano: Utorak, 01 Studeni 2022 07:50

Objavljeno: Utorak, 01 Studeni 2022 07:50

